

EUROPA-PARLAMENTET

1999

2004

Mødedokument

ENDELIG
A5-0351/2001

16. oktober 2001

BETÆNKNING

om en bedre udbredelse af europæiske film på det indre marked og i
kandidatlandene
(2001/2342(INI))

Udvalget om Kultur, Ungdom, Uddannelse, Medier og Sport

Ordfører: Luckas Vander Taelen

INDHOLD

	Side
PROTOKOLSIDE	4
FORSLAG TIL BESLUTNING	5
BEGRUNDELSE.....	13

PROTOKOLSIDE

På mødet den 28. februar 2001 meddelte Parlamentets formand, at Udvalget om Kultur, Ungdom, Uddannelse, Medier og Sport havde fået tilladelse til at udarbejde en initiativbetænkning, jf. forretningsordenens artikel 163, om en bedre udbredelse af europæiske film på det indre marked og i kandidatlandene.

På mødet den 9. januar 2001 havde Udvalget om Kultur, Ungdom, Uddannelse, Medier og Sport valgt Luckas Vander Taelen til ordfører.

På møder den 22. marts, 17. september og 15.-16. oktober 2001 behandlede udvalget udkastet til betænkning.

På sidstnævnte møde vedtog det enstemmigt forslaget til beslutning.

Til stede under afstemningen var: Giuseppe Gargani (formand), Vasco Graça Moura (næstformand), Luckas Vander Taelen (ordfører), Ole Andreasen, Pedro Aparicio Sánchez, Christine de Veyrac, Raina A. Mercedes Echerer (for Eurig Wyn), Ruth Hieronymi, Karin Junker (for Lissy Gröner), Elizabeth Lynne (for Marco Formentini), Lucio Manisco, Mario Mauro, Pietro-Paolo Mennea, Barbara O'Toole, Doris Pack, Marieke Sanders-ten Holte, Stavros Xarchakos (for Mónica Ridruejo), Theresa Zabell, Sabine Zissener og Myrsini Zorba.

Betænkningen indgivet den 16. oktober 2001.

Fristen for ændringsforslag til denne betænkning vil fremgå af forslaget til dagsorden for den mødeperiode, hvor den skal behandles.

FORSLAG TIL BESLUTNING

Europa-Parlamentets beslutning om en bedre udbredelse af europæiske film på det indre marked og i kandidatlandene (2001/2342(INI))

Europa-Parlamentet,

- der henviser til artikel 157 og 151 i traktaten om oprettelse af De Europæiske Fællesskaber,
- der henviser til Kommissionens grønbog om strategiske muligheder for at styrke programindustrien i forlængelse af Den Europæiske Unions audiovisuelle politik (KOM(1994) 96),
- der henviser til Rådets afgørelse af 20. december 2000 om iværksættelse af et program til fremme af udvikling, distribution og markedsføring af europæiske audiovisuelle produkter (Media Plus - Udvikling, distribution og markedsføring) (2001-2005)¹,
- der henviser til Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse nr. 163/2001/EF af 19. januar 2001 om iværksættelse af et uddannelsesprogram for branchefolk inden for den europæiske audiovisuelle programindustri (Media-uddannelse)(2001-2005)²,
- der henviser til Rådets direktiv 89/552/EØF af 3. oktober 1989 om samordning af visse love og administrative bestemmelser i medlemsstaterne vedrørende udøvelse af tv- og radiospredningsvirksomhed³ og Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 97/36/EF af 30. juni 1997 om ændring af Rådets direktiv 89/552/EØF om samordning af visse love og administrative bestemmelser i medlemsstaterne vedrørende udøvelse af tv-spredningsvirksomhed⁴,
- der henviser til konklusionerne fra Det Europæiske Råd i Lissabon,
- der henviser til meddelelse fra Kommissionen til Rådet, Europa-Parlamentet, Det Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget - principper og retningslinjer for Fællesskabets audiovisuelle politik i den digitale tidsalder (KOM(1999) 657),
- der henviser til Rådets konklusioner af 16. maj 2000 om principper og retningslinjer for den audiovisuelle politik,
- der henviser til sin beslutning af 6. september 2000 om meddelelse fra Kommissionen om principper og retningslinjer for Fællesskabets audiovisuelle politik i den digitale tidsalder⁵,
- der henviser til "tænketankens" rapport om den audiovisuelle politik i Den Europæiske

¹ EFT L 336 af 30.12.2000, s. 82, ændret ved EFT L 13 af 17.1.2001, s. 34.

² EFT L 26 af 27.1.2001, s. 1.

³ EFT L 298 af 17.10.1989, s. 23.

⁴ EFT L 202 af 30.7.1997, s. 60.

⁵ EFT C 135 af 7.5.2001, s. 180.

Union¹,

- der henviser til resultaterne fra den europæiske konference om den audiovisuelle sektor den 6.-8. april 1998 i Birmingham,
 - der henviser til Kommissionens første og anden rapport om den europæiske filmindustri ("The European Film Industry under Analysis")²,
 - der henviser til beretningen fra Kommissionen om de resultater, der er opnået i perioden 1. januar 1996 til 30. juni 1998 under Media II-programmet (1996-2000),
 - der henviser til Rådets resolution om national støtte til filmen og den audiovisuelle sektor af 23. november 2000³,
 - der henviser til meddelelse fra Kommissionen til Rådet, Europa-Parlamentet, Det Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget om visse juridiske aspekter vedrørende biografilm og andre audiovisuelle værker(KOM(2001) 534⁴),
 - der henviser til den store mængde statistiske oplysninger og andre oplysninger, som stilles til rådighed af Eurostat, Det Europæiske Audiovisuelle Observatorium, Media Salles og Centre de recherche og d'information sur le cinéma, l'audiovisuel et le multimédia (CERICA),
 - der henviser til forretningsordenens artikel 163,
 - der henviser til betænkning fra Udvalget om Kultur, Ungdom, Uddannelse, Medier og Sport (A5-0351/2001),
- A. der henviser til, at europæiske films markedsandel i EU's biografer befinder sig på et historisk lavpunkt, nemlig i gennemsnit på 22,5% i 2000 i forhold til 73,7% for film fra De Forenede Stater, idet den europæiske andel i midten af 60'erne endnu udgjorde ca. 60%,
- B. der henviser til, at situationen i de fleste ansøgerlande er endnu mere dramatisk, og at deres økonomisk svagere situation gør dem endnu mere modtagelig for omfattende import af amerikanske film,
- C. der henviser til, at kun 26% af europæiske films billetindtægter i 2000 stammede fra kilder uden for deres eget land,
- D. der henviser til, at Den Europæiske Unions handelsunderskud for 1999 med hensyn til audiovisuelle programmer udgjorde 6.829 mio. € i forhold til Nordamerika,
- E. der henviser til, at der i Europa i absolutte tal produceres flere film end i USA,
- F. der henviser til, at en fjerdedel af de europæiske biografilm ikke distribueres

¹ Kontoret for De Europæiske Fællesskabers Officielle Publikationer, Luxembourg, 1994.

² Kommissionen, GD X, Bruxelles, den 11.11.1996 og 23.10.1997.

³ Pressemøde 11563/00 Kultur/Audiovisuel Sektor, 26.11.2000.

⁴ SEK(2001) 619.

kommercielt,

- G. der henviser til, at europæiske film således kun i ringe omfang har nydt godt af genopsvinget i biograferne siden begyndelsen af 90'erne hvad angår besøgstal, billetindtægter og antal biografskærme i EU,
- H. der henviser til, at de europæiske filmfestivaler (hvor der overvejende vises europæiske film), er et vigtigt middel til fremme af europæiske film,
- I. der henviser til, at vore borgere risikerer fuldstændig at miste kontakten med filmkulturen i deres eget land og på deres eget kontinent ved, at de kun i ringe omfang eller aldrig kommer i berøring med dem,
- J. der henviser til, at eksisterende fællesskabsinstrumenter lige som medlemsstaternes og regionernes støtteforanstaltninger ikke i tilstrækkelig grad har kunnet forhindre denne negative udvikling,
- K. der henviser til, at Den Europæiske Unions Media-program på trods af sine mekanismers brugerspecifikke relevans med 400 mio. € fordelt på fem år ikke råder over tilstrækkelige finansielle midler til at realisere sit mål, som er at skabe en bæredygtig og konkurrencedygtig audiovisuel industri,
- L. der henviser til, at Kommissionens og EIB-gruppens i2I-audiovisuelle initiativ, der blev lanceret efter topmødet i Lissabon i marts 2000, kan tilføre sektoren en væsentlig merværdi hvad angår konkurrenceevne og skabelse af europæisk "indhold", selv om også her det utilstrækkelige budget, nemlig 500 mio. € over tre år, vil begrænse virkningen,
- M. der henviser til, at den ringe cirkulation af europæiske film har mange årsager og derfor ikke kun skyldes et distributions- og udnyttelsesproblem,
- N. der henviser til, at nogle radio- og tv-virksomheder yder et væsentligt bidrag til produktion, finansiering og cirkulation af europæiske værker,
- O. der henviser til, at de europæiske tv-senders manglende udsendelse af ikke-nationale europæiske produktioner har været medvirkende til den dramatiske tilbagegang i disses udbredelse,
- P. der henviser til, at udbredelsen af ikke-nationale europæiske produktioner bidrager til den gensidige forståelse mellem de enkelte europæiske kulturer,
- Q. der henviser til, at den europæiske filmindustri i modsætning til filmindustrien i De Forenede Stater ofte mangler finansielle midler til udvikling, markedsføring og reklame, og at betydningen af disse aspekter ofte undervurderes,
- R. der henviser til, at opståelsen af biografkomplekser har bidraget til at ensartegøre filmtilbuddet, og kun få europæiske film inden for denne ramme overlever konkurrencen med Hollywoodfilm, som der gøres stærk reklame for, mens de mindre, "uafhængige" biografer, som traditionsmæssigt viser flere europæiske værker, ofte kæmper med manglende publikumskomfort og teknisk kvalitet,
- S. der henviser til, at de nye digitale distributions- og fremvisningsteknikker (e-cinema) kan

indebære nye muligheder for formidling af europæiske film, fordi distributionen af film hermed vil blive enklere og billigere, og det vil resultere i en betydelig forbedring af mulighederne for at levere flere sprogversioner,

- T. der henviser til, at e-cinema endnu kun er i sin vorden og ikke kun forudsætter yderligere forskning men også i begyndelsen vil kræve omfattende investeringer i fremvisningsudstyr,
- U. der henviser til, at næsten alle europæiske film eksisterer takket være offentlige fonde og anden offentlig støtte,
- V. der henviser til, at den audiovisuelle sektor er meget fremtidsorienteret og en stor potentiel beskæftigelseskilde, hvilket bekræftes i en undersøgelse i 1997 fra Kommissionen, hvori det fastslås, at omsætningen i den audiovisuelle sektor hen imod 2005 kan stige med 70%, hvilket kan skaffe 350.000 nye arbejdspladser,
- W. der henviser til, at film er en samtidskulturbærer og har et stort publikumspotentiale og dermed yder et vigtigt bidrag til bevarelse og fremme af den kulturelle mangfoldighed,
- X. der henviser til, at genoplivning, fremme og udbredelse af den europæiske filmkultur er af meget stor betydning, både for den økonomiske udnyttelse af europæisk kultur og identitet og for at få bevirket, at den påskønnes,
- Y. der henviser til, at det europæiske indre marked hvad angår udbredelse af film er meget opsplittet, selvom det med sine 376 millioner indbyggere - efter udvidelsen endda over 480 millioner indbyggere - er det største marked i verden,
- Z. der henviser til, at en stærk europæisk filmindustri forudsætter stærke nationale og regionale filmindustrier,
- AA. der henviser til, at udover frembringelsen af gode direktører kunne udbygningen af et filmstjernesystem være en af nøglerne til internationalt mere tiltrækkende film,
- AB. der henviser til, at der i Europa findes kreative og faglige talenter samt midler til at opbygge en bæredygtig industri, og at den europæiske filmindustri kun kan overleve i den digitale tidsalder, hvis den er fremtidsorienteret og offensiv,
- AC. der henviser til, at der findes for lidt fuldstændigt og tilforladeligt statistisk materiale om situationen i ansøgerlandene, hvilket vanskeliggør en grundig analyse,
- AD. der henviser til, at revisionen af direktivet "fjernsyn uden grænser" er planlagt i 2002,
 1. anmoder indtrængende Kommissionen og Rådet om at vedtage en ambitiøs, effektiv og integreret flerårsplan med henblik på at skabe en konkurrencedygtig europæisk filmindustri og et alsidigt udbud af biograffilm; kræver med henblik herpå en forhøjelse af de midler på EU's budget, som er afsat til dette formål under bevillingerne til den audiovisuelle sektor; denne plan bør tage hensyn til de forskellige situationer i de enkelte lande og træffe foranstaltninger, der supplerer de nationale og regionale politikker;
 2. anmoder Kommissionen om at føre en konsekvent fællesskabspolitik med hensyn til filmindustrien, navnlig hvad angår dens støtte til den kulturelle og industrielle sektor og

dens holdning til statsstøtte til sektoren i forbindelse med konkurrencepolitikken med det formål både at forbedre den europæiske audiovisuelle industris konkurrenceevne og sikre den kulturelle mangfoldighed;

3. anmoder Kommissionen, Den Europæiske Investeringsbank og Den Europæiske Investeringsfond om ved gennemførelsen af det i2I-audiovisuelle initiativ, der lanceredes i anledning af topmødet i Lissabon i marts 2000, at yde følgende punkter særlig opmærksomhed:
 - a) finansieringen af transnationale distributionsstrukturer for europæiske film,
 - b) infrastrukturbehovene hos mindre, uafhængige biografer, der viser mange europæiske film,
 - c) strukturbehovene hos de europæiske smv'er, der producerer uafhængige film og for det meste ikke har tilstrækkelige midler,
 - d) strukturbehovene for de europæiske filmfestivaler, som hovedsagelig har europæiske film på programmet;
4. anmoder Kommissionen om ved gennemførelsen af Media Plus-programmet at tilstræbe administrative og finansielle forvaltningssystemer, der er effektive og så hensigtsmæssige som muligt hvad angår den struktur og de begrænsninger, der til stadighed præger sektoren;
5. gør opmærksom på den store betydning af de af Media-programmet støttede biografnet "Europa Cinemas" og det interessante arbejde, der er udført af netværket for koordinering af europæiske filmfestivaler og deres betydning for udbredelsen af hhv. reklame for europæiske film og er af den opfattelse, at disse netværk bør udbygges yderligere;
6. gør Kommissionen, Rådet, medlemsstaterne, ansøgerlandene og regionerne opmærksom på nødvendigheden af at skabe og fremhjælpe europæiske filmstjerner af international standard og gør i denne forbindelse navnlig opmærksom på betydningen af "Shooting Stars"-initiativet fra organisationen European Film Promotion, som støttes af Media og som fortjener udbredelse;
7. anmoder Kommissionen om ved den generelle revision af direktivet "fjernsyn uden grænser" at udarbejde bestemmelser, som ikke bare bør omfatte spørgsmål, der hænger snævert sammen med radio- og tv-udsendelser, men også de nye former for formidling, og bl.a. at undersøge, om det bl.a. er ønskeligt og gennemførligt at:
 - a) indføre en ramme for tv-sendere, inden for hvilken minimumsendetid afsættes til reklame for europæiske film,
 - b) at indføre rammebestemmelser for en minimumsendetid for ikke-nationale europæiske værker,
 - c) at indføre rammebestemmelser for tv-sendere, hvorefter de investerer en andel af deres årlige omsætning i den europæiske filmindustri, enten gennem samlede bidrag til nationale/regionale filmfonde eller gennem individuelle koproduktioner og

medfinansiering, hvilket anvendes med held i visse medlemsstater;

8. anerkender nogle europæiske tv-senders væsentlige bidrag til den europæiske filmindustri kulturelle og økonomiske udvikling;
9. anmoder Kommissionen om i forbindelse med det sjette rammeprogram for forskning og udvikling at beskæftige sig med forskning i digital filmdistribution og digitale projektionsteknikker (e-cinema);
10. hilser initiativer som oprettelsen af "European Digital Cinema Forum" og pilotprojekter som "Cyber Cinema" i Babelsberg velkommen og opfordrer Kommissionen og Rådet til at være opmærksomme på udviklingen inden for e-cinema;
11. foreslår navnlig, at man i Europa fremmer anvendelsen af nye teknologier til nye distributionsformer ("cyber cinema");
12. anmoder Kommissionen om ved hjælp af Det Europæiske Observationsorgan for det Audiovisuelle Område at foretage en grundig analyse af biografgængerne i Europa og deres holdning over for amerikanske og europæiske film;
13. anmoder Kommissionen, medlemsstaterne, ansøgerlandene og regionerne om at tilskynde til drøftelser mellem de forskellige aktører, som er involveret i en film (som f.eks. fremstilling, produktion, finansiering, markedsføring, salgsfremme, distribution, udnyttelse osv.) lige fra begyndelsen af projektets udviklingsfase;
14. anmoder medlemsstaterne om ved anvendelse af penge fra de europæiske strukturfonde også at investere i modernisering og udbygning af biografer, herunder artcinemas, i økonomisk svagere regioner med det formål på regionalt og lokalt plan at sætte fokus på den europæiske filmarv og europæiske film generelt;
15. opfordrer Den Europæiske Union til at oprette en europæisk filmskole for at kunne tilbyde en hensigtsmæssig uddannelse til borgere i EU, som ønsker at arbejde på dette felt;
16. anmoder indtrængende medlemsstaterne, ansøgerlandene og regionerne om i deres undervisningsprogrammer, navnlig grundskole- og gymnasieundervisningen, i tilstrækkeligt omfang at inddrage den visuelle undervisning, så unge kan lære at indtage en mere kritisk holdning over for det, de konfronteres med i de visuelle medier, og at være mere åbne over for alsidighed inden for filmkulturen; opfordrer endvidere Kommissionen til at udarbejde et program for undervisning på det visuelle område;
17. gør medlemsstaterne opmærksomme på, at "artcinemas" vil kunne spille en vigtig rolle inden for film- og tv-uddannelserne, både i skolerne og udenfor; henviser i denne sammenhæng også til den opdragende rolle, som et fælleseuropæisk net for børn kunne få for fremvisning af børnefilm af højere kvalitet i de enkelte medlems- og ansøgerlande;
18. opfordrer Kommissionen til at fremme genoplivning og beskyttelse af den europæiske filmkulturarv ved bl.a. at tilskynde til digitalisering og klassificering af værker;
19. opfordrer med henblik på film- og tv-uddannelsen Kommissionen til i samarbejde med medlemsstaterne og alle de berørte parter at støtte udarbejdelse af et katalog over ældre

film, som er repræsentative for den europæiske kulturarv, og som kan gøres tilgængeligt for skolerne i Europa;

20. opfordrer medlemsstaterne til at fremme og indføre pligtaflevering af biograffilm og audiovisuelle produktioner samt et register, som skal være tilgængeligt for offentligheden;
21. opfordrer EU til at oprette en budgetpost for genoplivning af film af stor samfundsmæssig og kunstnerisk værdi, og som udgør en kulturarv af værdi for hele Den Europæiske Union;
22. opfordrer Kommissionen og medlemsstaterne til at støtte oprettelsen af en europæisk fond for filmkulturarven, der bl.a. skal have som formål at gøre filmkulturarven tilgængelig på nettet og at skabe kontakt mellem de berørte aktører (oprettelse af databaser, afholdelse af internationale seminarer osv.), at uddanne professionelle færdigheder som konservering og genfremførelse af film, at fremme europæiske film af særlig betydning og at stille kataloger (udarbejdelse af temakataloger og udsendelse på tv-stationer, oprettelse af DVD-samlinger af film, som udgør del af den europæiske kulturarv, skabelse af bevidsthed om denne arv, især i skolerne osv.) til rådighed;
23. anmoder medlemsstaterne og ansøgerlandene om, dersom det endnu ikke er tilfældet, på deres område at organisere et kontrolsystem for billetindtægter for således bedre at kunne følge med i markedsudviklingerne på nationalt og internationalt plan;
24. gør medlemsstaterne, ansøgerlandene og regionerne opmærksom på de positive virkninger, som hensigtsmæssige skattefordele kan få for konkurrence og beskæftigelse i filmsektoren og anbefaler dem at overveje indførelse af sådanne foranstaltninger;
25. anmoder medlemsstaterne, ansøgerlandene og regionerne om at påse, at de støtteordninger, som gælder for filmsektoren på deres område, indeholder så få hindringer som muligt for europæiske koproduktioner;
26. anmoder Kommissionen om at foretage en gennemførlighedsundersøgelse af mulighederne for "indbyrdes forbindelse" mellem medlemsstaternes og regionernes automatiske støttefonde inklusive en simulation af den kompensation der skal udbetales til medlemsstaterne for det finansielle tab;
27. anmoder Kommissionen om at undersøge, hvorvidt det kan lade sig gøre at oprette en europæisk salgsfremmende fond, der skal bidrage til at give europæiske film med en transnational dimension og en tilstrækkelig kendthedsgrad bredere afsætningsmuligheder og i denne forbindelse at undersøge mulighederne for samarbejde med Det Europæiske Filmakademi;
28. mener, at en europæisk filmpris vil kunne opnå større udbredelse og højere anseelse og således vil kunne være et vigtigt middel til fremme af europæiske film hos et bredt publikum, hvis den:
 - a) fik større politisk støtte fra EU og medlemsstaterne
 - b) som vigtig begivenhed kunne følges på tv-stationer, der er tilgængelige for alle, f.eks. et offentligt europæisk tv-net

- c) fik større opmærksomhed i både de trykte og audiovisuelle medier;
29. opfordrer indtrængende medlemsstaterne og ansøgerlandene til, hvor dette endnu ikke er sket, at oprette eller støtte nationale filmakademier, som skal have til opgave at højne de nationale og (indirekte) de europæiske films anseelse og image hos publikum, især ved tildeling af nationale filmpriser og udvælgelse af bidrag til de store internationale filmpriser, som den europæiske filmpris og den amerikanske Academy Awards;
 30. opfordrer medlemsstaterne og ansøgerlandene til at fremme europæiske film i den brede offentlighed, også på mere perifere områder, og således bidrage til en generel mentalitetsændring i offentligheden;
 31. anmoder Kommissionen om at sørge for, at de eksisterende foranstaltninger med hensyn til den audiovisuelle indholdsindustri inden for rammerne af den igangværende WTO-forhandlingsrunde gælder fortsat, og at retten til at udvide disse foranstaltninger til at omfatte nye tjenester bibeholdes, således at EU's og medlemsstaternes mål, der er uændrede i forhold til Uruguay-runden i 1994, kan realiseres;
 32. anmoder Kommissionen og medlemsstaterne om at tilskynde de europæiske luftfartsselskaber til i flyene at vise europæisk producerede film;
 33. anmoder Kommissionen om i anledning af sin planlagte meddelelse om visse juridiske aspekter i forbindelse med cinematografiske og andre audiovisuelle værker at undersøge, i hvilket omfang indførelsen af specifikke lovbestemmelser for filmsektoren kan hjælpe ansøgerlandene til bedre at udvikle deres nationale filmsektor og tilskynde til udbredelsen af europæiske film på deres territorium;
 34. anmoder Kommissionen om at undersøge, om og i hvilket omfang indførelse i traktaten af særlige bestemmelser eller en specifik protokol vedrørende filmsektoren og den audiovisuelle sektor og kultursektoren i almindelighed kan imødekomme denne industrigrens specifikke karakter;
 35. pålægger sin formand at sende denne beslutning til Rådet, Kommissionen samt medlemsstaternes og ansøgerlandenes regeringer og parlamenter.

BEGRUNDELSE

Indledning

Europæiske film er af og til en succes i deres eget land, men sjældent lykkes det dem at få denne succes i andre lande. Dominansen af amerikanske film er overvældende.

Ifølge Det Europæiske Audiovisuelle Observatorium udgjorde handelsunderskuddet i 1999 med hensyn til EU's audiovisuelle programmer i forhold til Nordamerika 6.829 mio. €. Europæiske films markedsandel i EU faldt i 2000 til 22,5%. Film fra De Forenede Stater tegnede sig for 73,7%. I midten af 60'erne var den europæiske markedsandel næsten tre gange så høj. De europæiske films billetindtægter er blevet gradvis dårligere. Europa producerer ikke desto mindre flere film end De Forenede Stater.

De europæiske institutioner og Europarådet har allerede i længere tid søgt efter løsninger på dette problem.

Europarådets Eurimageprogram består siden 1989 og yder i øjeblikket ± 20 mio. € om året i støtte til koproduktion og i mindre omfang til distribution og biografer.

EU's Media-program er afgørende for udviklingen af den audiovisuelle sektor. Utilstrækkelige finansielle midler (400 mio. € til Media Plus, eller 0,088% af EU-budgettet) bevirker imidlertid, at den delvis mister sin potentielle virkning. Kommissionens og EIB-gruppens i2I-audiovisuelle-initiativ kan stimulere den audiovisuelle industris konkurrenceevne og skabelsen af europæisk "indhold", da det fleksibelt går ind på sektorens særlige karakter og behov. Endvidere har Kommissionen ligeledes den 26. september 2001 vedtaget en meddelelse om visse juridiske aspekter i forbindelse med cinematografiske og andre audiovisuelle værker. I 2002 følger revisionen af direktivet "fjernsyn uden grænser".

Dog er disse instrumenter ikke tilstrækkelige til fundamentalt at forandre den europæiske filmsektors svage position. Dette kræver også en mentalitetsændring og større ansvarsbevidsthed hos de politiske beslutningstagere i sektoren. Desuden kan europæiske film kun have fremgang, hvis disse hviler på stærke nationale filmindustrier. Sjældent har en film gjort international karriere, hvis den ikke også lokalt har været en succes. Her har medlemsstaterne et klart ansvar.

En stærk filmsektor er en vigtig beskæftigelseskilde. I en undersøgelse fra 1997, som Kommissionen har ladet foretage, konstateres det, at omsætningen af den audiovisuelle sektor omkring 2005 kan stige med 70%, hvilket svarer til et vækstpotentiale på 350.000 arbejdspladser.

Denne betænkning vil først og fremmest fokusere på en række positive forslag i stedet for at give en detaljeret analyse af, hvorfor det går skævt. Udgangspunktet er, at den ringe spredning af europæiske film er en direkte følge af de strukturelle problemer i den europæiske filmsektor som helhed.

Udvikling og produktion

Investering i udvikling er ikke nogen europæisk filmtradition. Udvikling er dyr, og de fleste europæiske produktionsselskaber er ikke tilstrækkelig kapitalstærke. Herved kommer film på

markedet, der ikke er fuldt udviklede, hvilket hævner sig ved billetkontorerne og skader den europæiske films image.

I De Forenede Stater når kun et projekt ud af 10 produktionsstadet. I Europa er det det dobbelte, og projekter opgives oftere af finansielle grunde end af kvalitetsgrunde. Gennemsnitligt 7% af en Hollywoodfilms budget går til udvikling, i Europa er dette kun 1-2%.

I Europa varetages udviklingsfasen ofte eksklusivt af kreative/produktionelle kræfter, mens organiseret feedback fra andre aktører (distributører, salgsagenter, biografere, marketingsfolk, pengegivere, ...) fra begyndelsen af projektet - naturligvis skræddersyet efter filmen - kan være en fordel.

Media Plus-programmets afgørelse, bl.a. at satse på udvikling og understøtte projektpakker, var rigtig. Ansvaret for udvikling ligger imidlertid også hos medlemsstaterne. Nogle af disse lande som f.eks. Det Forenede Kongerige og Frankrig har statueret et eksempel ved at investere mere i udvikling, hvilket andre bør efterligne.

Visse filmpolitiske foranstaltninger vil kunne motivere producenter til i højere grad at interessere sig for deres films videre karriere, som f.eks. indførelsen af et system med "indbyrdes forbindelse": En ordning, hvorefter automatiske støttefonde i medlemsstaterne kobles sammen for også at give producenter adgang til fonde fra andre medlemsstater. EU vil i dette tilfælde kunne udbetale kompensationer. Denne "indbyrdes forbindelse" vil bevirke flere finansieringskilder, hvilket ikke er uvæsentligt i betragtning af den store kløft mellem amerikanske og europæiske filmbudgetter, og gøre producenterne mere bevidst om deres films markedspotentiale i udlandet.

En anden interessant foranstaltning på medlemsstatsniveau er indførelsen af skattefordele, der vil kunne fremme produktiviteten og beskæftigelsen. Disse findes allerede i syv EU-lande.

Tv-selskaberne spiller en afgørende rolle ved produktionen og finansieringen af europæiske film. Derfor kan der f.eks. under den forestående revision af direktivet "fjernsyn uden grænser" indføres et bindende krav om at investere et bestemt beløb i den europæiske filmindustri.

Markedsføring og reklame

Markedsføring af europæiske film forsømmes ofte. Alligevel er spørgsmålet, hvilket publikum man vil nå, næsten altid relevant lige fra et projekts begyndelse og under alle videre stadier.

Det hævdes somme tider, at en god film altid vil finde vej til publikum. Men manglen på image er et enormt handicap for europæiske film. Hollywood afsætter over 30% af sit budget til reklame. I Europa er det i gennemsnittet 3-6%. Dette er ikke kun en mentalitetsforskel, men også et strukturelt finansielt problem.

Media Plus-programmet hjælper distributører og salgsagenter til at føre en bedre reklamekampagne. Reklame er meget dyr og kræver en gennemtænkt strategi på baggrund af filmens art og den niche, man ønsker at fylde. Det har derfor ikke noget større formål at efterligne det amerikanske reklamemaskineri, men vi kan dog lære meget af det.

Som supplement til Media Plus vil en europæisk reklamefond kunne bringe et udvalg af europæiske film ud til et stort internationalt publikum. Disse kunne føre an som drivkraft for at øge de europæiske films anseelse hos publikum.

Det kan også overvejes under revision af direktivet "fjernsyn uden grænser" at indføre reklameforpligtelser. Reklame for film i tv er dyr, men meget effektiv. Hvis europæiske tv-sendere afsatte en marginal del af deres sendetid til at gøre reklame for europæiske film, kunne dette være et vigtigt skridt i den rigtige retning. Tv-sendere kan også spille en aktiv rolle ved opbygningen af et europæisk stjernesystem. Eksempler viser til overflod, at film med internationalt kendte aktører nemmere overskrider landegrænser.

Uddelingen af den årlige europæiske filmpris er også fornuftig reklame, dog skal denne europæiske modpart til Oscars endnu vokse i betydning. Eventuelt kan man også tænke på synergier mellem ovennævnte reklamefond og Det Europæiske Filmakademi.

Distribution og udnyttelse

At udsende en film kræver store og hurtige investeringer, der som regel ikke kan kompenseres via billetindtægter. I betragtning af de talrige anvendelsesformer (biograf, video, dvd, offentlig tv, privat tv, pay per view, video on demand, Internet, ...) stammer i øjeblikket kun 20-30% af indtægterne fra biografer. Biografvirksomheden er fortsat vigtig, da den er afgørende for en films image, reklame og markedsværdi.

Filmdistribution bliver stadig mere risikobetonet, fordi bl.a. tv-sendere i stadig mindre omfang viser ikke-nationale europæiske film. Derved kan distributører ikke længere holde sig skadesløse via tv-markedet. På lignende måde er videomarkedet for størstedelen blevet trængt op i en krog af de amerikanske produktioner. Dette medfører en mere forsigtig distributionspolitik. Måske bør det overvejes ved revisionen af direktivet "fjernsyn uden grænser" i forbindelse med kravene til tv-udsendelser om at udsende europæiske værker at medtage en minimumskvote for ikke-nationale produktioner.

Det europæiske marked er stærkt opsplittet bl.a. på grund af kulturelle og sproglige forskelle og medlemsstaternes meget lidt internationale filmpolitik. En films internationale karriere er generelt summen af afgørelser truffet af distributører på lokalt plan.

Pan-europæiske distributionsinitiativer har ikke givet det ønskede resultat. Europa afleverer for få produktioner til at gøre en omkostningsintensiv større distribution rentabel. Dannelsen af bæredygtige europæiske net bliver så igen ofte forhindret på grund af nationale forskelle, der vanskeliggør en fælles selektions- og udsendelsespolitik.

Media Plus-foranstaltningerne, navnlig den selektive og automatiske distributionsstøtte og støtten til salgsagenter, er tilstrækkelig. Siden indledningen af Media II er antallet af europæiske film, der distribueres uden for oprindelseslandet, steget med 85%. Men på grund af programmets for begrænsede finansielle margen giver dette sig ikke udslag i nogen væsentlig forhøjelse af deres markedsandel.

Hvis vores mål er udviklingen af en bæredygtig filmindustri, vil det på længere sigt dog være nødvendigt med stærke, transnationale distributionsstrukturer. Også initiativer af mindre omfang bør tilskyndes.

På biografområdet sker der to sideløbende udviklinger: biografkomplekser, der navnlig viser mainstreamfilm, og små, "uafhængige" biografier, der viser flere kunstneriske og europæiske film. Hvad sidstnævnte angår lader publikumskomfort og teknisk kvalitet imidlertid tilbage at ønske. Kan der inden for Kommissionens og EIB-gruppens i2I-initiativ skabes mulighed for uafhængige biografers infrastrukturinvesteringer, f.eks. i form af billige lån eller ydelse af garantier? Desuden kunne de europæiske strukturfonde også benyttes til modernisering og udbygning af biografier i økonomisk svagere regioner.

Til slut begrebet "e-Cinema". Digitale distributions- og projektionsteknikker frembyder mange fordele, da de gør distributionsprocessen enklere og billigere og giver mulighed for levering af forskellige sprogversioner. Det vil imidlertid være noget, inden de anvendes i stor stil. Kommissionens og Rådets fremadskuende holdning, oprettelsen af et "European Digital Cinema Forum" og en række testprojekter som "Cyber Cinema" i Babelsberg er derfor også af største betydning.

Opdragelse af filmpublikum

Betydningen af filmopdragelse kan ikke vurderes højt nok i forbindelse med hele denne problematik. Hvordan kan vi interessere vore børn, unge og voksne for europæiske film, når film fra andre europæiske lande ikke længere udgør en del af deres erfaring? Tv-sendernes ansvar på dette område er enormt. Ved revision af direktivet "fjernsyn uden grænser" bør denne drøftelse derfor føres tilbundsående.

Desuden har medlemsstaterne en vigtig opgave ved i deres undervisningsplaner at udvikle de visuelle evner.

Ansøgerlandene

Europæiske films markedsandel i ansøgerlandene er for det meste endnu dårligere end i EU-landene. På grund af deres usikre økonomiske situation kan disse lande i endnu mindre grad yde modstand mod den massive tilstrømning af amerikanske film. Flere undersøgelser er nødvendige, men det forhåndenværende statistiske materiale lader til at bekræfte denne tendens. Alligevel har de fleste af disse lande en rig filmtradition. Denne situation kan være et yderligere argument til at vedtage en specifik EU-lovgivning for film. Som "gældende fællesskabsret" kunne dette bidrage til at puste nyt liv i landenes egen filmkultur og give den europæiske film større udbredelsesmuligheder.

Den internationale sammenhæng: WTO

Under Uruguay-runden i 1994 er det lykkedes EU og dens medlemsstater at beskytte deres audiovisuelle industrier ved at fastlægge en række opt-out-ordninger for sektoren og ikke at påtage sig nogen specifikke liberaliseringsforpligtelser. Under den nye runde vil der blive udøvet pres for at indgå forpligtelser eller i hvert fald ikke at udvide de eksisterende bestemmelser til nye tjenester som distribution via Internet. I betragtning af eksisterende indkomstkilders usikkerhed er det af betydning, at de eksisterende foranstaltninger beskyttes, og at EU og medlemsstaterne forbeholder sig ret til at udvide disse eller supplerende foranstaltninger til nye tjenester for på denne måde at opnå deres mål, der ikke er ændret siden Uruguay-runden.

Dette betyder også, at statsstøtte (på nationalt og fællesskabsplan) og andre tilskyndelser til

bevarelse af den kulturelle mangfoldighed er nødvendige for at sikre videreførelsen og overlevelsen af den kulturelle mangfoldighed ved produktionen af europæiske film og deres udbredelse i hele Europa.